

Handlingsplan mot våldsbejakande extremism och terrorism

2016-2018

Innehåll

Västerviks kommuns plan mot våldsbejakande extremism och terrorism	1
Inledning och bakgrund	3
Syfte.....	3
Definitioner.....	4
Motivationer för extremism och nationellt prioriterade grupper.....	4
Lägesbild.....	5
Förhållande till andra styrdokument.....	5
Organisation och ansvar.....	6
Kommunens ansvar.....	6
Samverkan	7
Förhållningssätt, åtgärder och arbetssätt.....	8
Den nationella samordnarens tolv rekommendationer	8
Arbetssätt.....	9
Inriktning av det förebyggande arbetet.....	9
Uppföljning	10
Stöd och hjälp	11
Symboler.....	12
Bilaga 1 Tecken vid våldsbejakande extremism.....	16

Inledning och bakgrund

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål.

Att förebygga förekomsten av våldsbejakande extremism är av avgörande betydelse för att förhindra att odemokratiska krafter får fäste i samhället. För att göra detta krävs ett väl fungerande och långsiktigt samarbete mellan de aktörer som på olika sätt berörs av frågan. Det handlar om både offentliga verksamheter så som kommun, skola, fritidsverksamhet, socialtjänst, polis och säkerhetspolis samt aktörer inom civilsamhället så som föreningslivet och religiösa samfund.

Den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism har tagit fram tolv rekommendationer vid upprättandet av en lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism. Denna plan beskriver hur vi arbetar mot våldsbejakande extremism och terrorism bland annat utifrån de rekommendationerna.

Det är viktigt att poängtera att arbetet mot våldsbejakande extremism inte kan hanteras som en isolerad arbetsuppgift utan är en del av vårt samlade arbete med trygghets- och säkerhetsfrågor, olycks- och brottsförebyggande arbete samt arbetet mot den organiserade brottsligheten.

Regeringen, tillsammans med Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna, har kommit överrens om 13 åtgärder mot terrorism, två av dem har kommunpåverkan

- 6 - Tydliggör kommunernas ansvar för ett strukturerat och konkret arbete med att förebygga radikaliserings- och rekryteringsarbete till våldsbejakande grupper.
- 7 - Stöd för att det förebyggande arbetet ska fungera i praktiken och att goda erfarenheter tas tillvara.

I denna plan beskrivs vår organisation, samverkan och åtgärder för att förebygga och motverka aktiviteter av våldsbejakande extremism och terrorism.

Kommunfullmäktige beslutade i december 2015 kommunkoncernens ”Handlingsprogram för trygghet och säkerhet 2015-2018”. I handlingsprogrammet under avsnittet för Olycks- och brottsförebyggande arbete gavs enheten för räddningstjänst och samhällsskydd i uppdrag att ta fram en handlingsplan för arbete mot våldsbejakande extremism, inklusive all form av terrorism.

Syfte

Syftet med planen är att

- Beskriva vår organisation och samverkan kring arbetet mot våldsbejakande extremism och terrorism.
- Beskriva hur arbetet mot våldsbejakande extremism och terrorism är integrerat med kommunens trygghets- och säkerhets- och brottsförebyggande arbete.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd

Definitioner

Nedan beskrivs de definitioner av orden ”våldsbejakande” och ”extremism” som används i planen. Definitionerna är hämtade från rapporten - våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser (2014 Justitiedepartementet), Säkerhetspolisens definitioner. Ordet terrorism definieras från Sveriges lag om terroristbrott.

Våldsbejakande

Med våldsbejakande menas handlingar såsom att stödja, uppmåna till eller delta i ideologiskt motiverade våldshandlingar för att främja en sak.

Ordet våldsbejakande kan användas för att beskriva både innehållet i ett visst material (exempelvis ett tal, en text eller en film) och personers beteende. Om ett material beskrivs som våldsbejakande betyder det att materialets innehåll inte bara accepterar våldsanvändning utan även stödjer användningen av ideologiskt motiverat våld för att främja en sak. När Säkerhetspolisen beskriver en person som våldsbejakande betyder det att personen vid upprepade tillfällen bedöms ha uppvisat ett beteende som inte bara accepterar våldsanvändning utan även stödjer eller utövar ideologiskt motiverat våld för att främja en sak. Att vara våldsbejakande ska inte förväxlas med att vara våldsbenägen; ett våldsbejakande beteende kan innebära ett långvarigt stöd till våldshandlingar som andra begär, trots att personen själv aldrig utövar våld.

Extremism

Säkerhetspolisen använder ordet extremism för att beskriva rörelser, ideologier eller individer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning. Den grundläggande politiska normen, där politiska mål och samhällsförändringar kan påverkas genom politiken och uppnås genom demokratiska processer, accepteras inte. Extremism används också för att beskriva företeelsen där individer använder extrema metoder för att förändra samhället i önskad riktning. Våldsbejakande extremism förekommer både inom den politiska och religiösa sfären.

Terrorism

Enligt lagen är terrorism att: Begå en handling som allvarligt kan skada en stat eller mellanstatlig organisation med syftet att: Skrämma en befolkning eller befolkningsgrupp, tvinga offentliga organ eller en mellanstatlig organisation att göra något eller att avstå från att göra något eller att destabilisera eller förstöra grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturer.

Motivationer för extremism och nationellt prioriterade grupper

Det finns idag tre uttalade motivationer för extremism

- Politiskt motiverade
- Religiöst motiverade
- Ideologiskt motiverade

Utifrån dessa tre områden har Sveriges säkerhetspolis prioriterat tre grupper i sitt arbete mot våldsbejakande extremism och terrorism. Dessa är grupper är

- Våldsbejakande islamism
- Vit makt
- Autonoma vänstern

Lägesbild

Konflikterna runt om i Europa och övriga delar av världen har de senaste åren ökat vilket innebär att säkerhetsläget även för Sverige förändrats. Vi ser också att flyktingströmmarna till Sverige fördubblats under 2015 och ingen vet i dagsläget hur säkerhetsläget kommer förändras i och med detta.

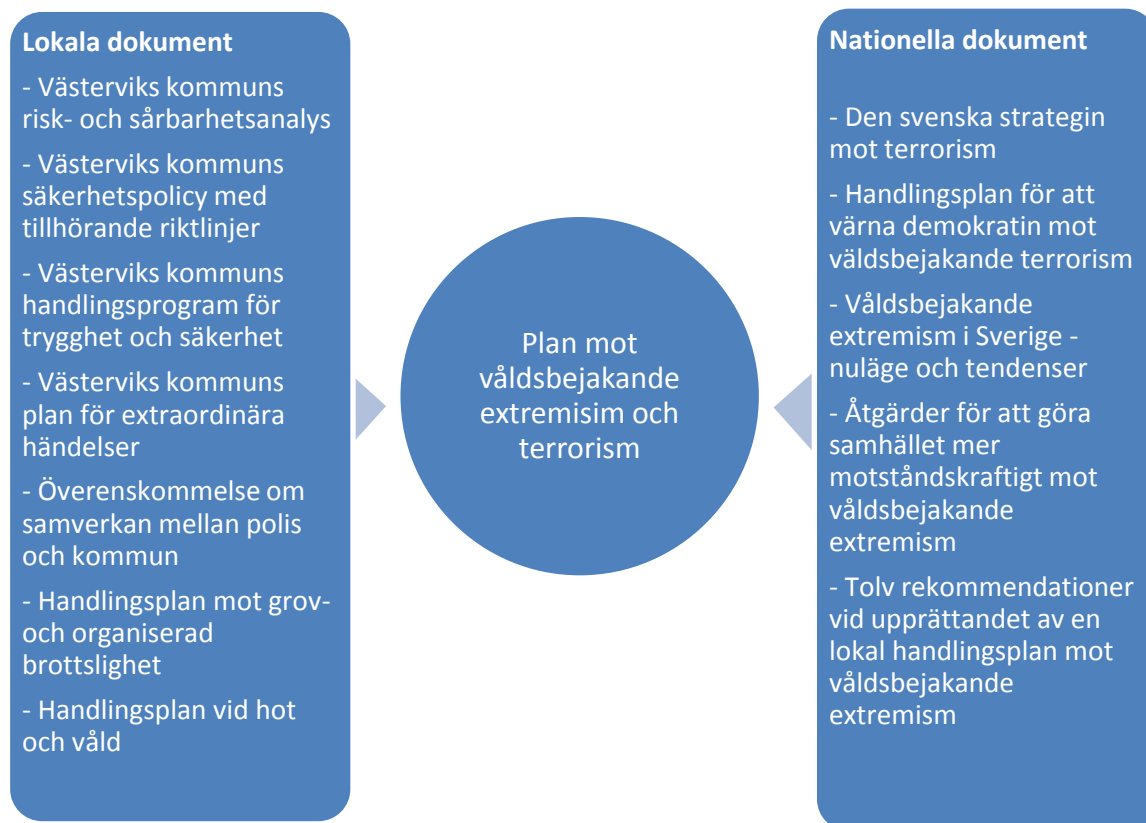
Vad det gäller aktiviteter inom våldsbejakande extremism i Västervik har vi ungdomar som visat intresse för denna fråga genom att se och söka information på internet. Kännedom och åtgärder hanteras enligt denna plan.

Den komplexa lokala, nationella och globala hotbilden kräver en ständig anpassning av vårt arbetssätt som också kommer kräva ökade resurser som följd.

Förhållande till andra styrdokument

Planen för våldsbejakande extremism och terrorism behöver kopplas samman med flera andra styrdokument för redan pågående arbete. I dag finns en mycket väl fungerande samverkan med andra myndigheter och organisationer

Nedan skiss visar övriga styrande dokument som påverkar och som ska samspela med innehållet i denna plan.

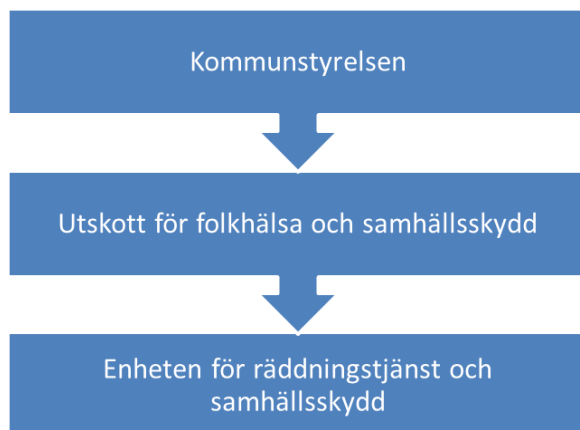

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd

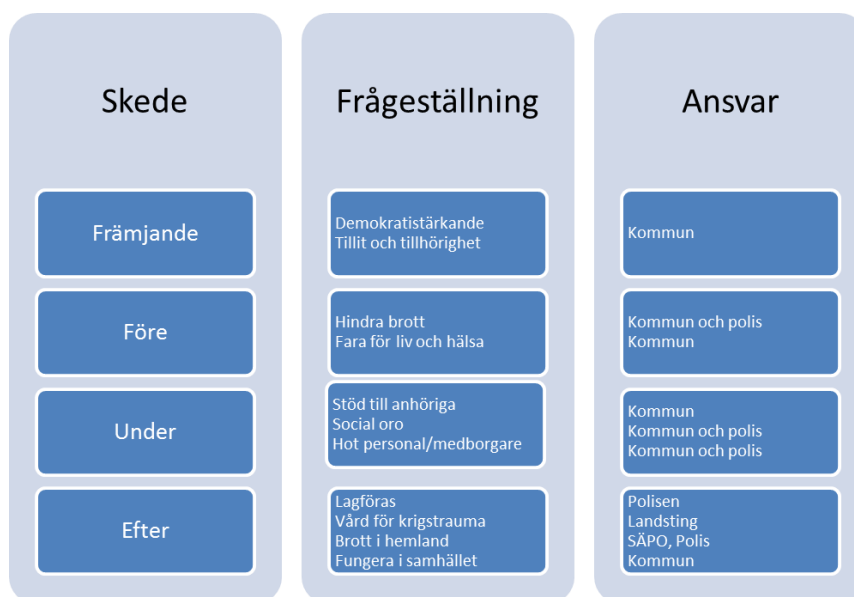
Organisation och ansvar

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd är den tjänstemannaorganisation i kommunkoncernen som ansvarar för det övergripande arbetet mot våldsbejakande extremism och terrorism. Ärenden som ska upp till politiskt beslut bereds i Utskottet för folkhälsa och samhällsskydd innan de går vidare till Kommunstyrelsen. Alla verksamheter inom kommunkoncernen som är berörda ska bidra i det förebyggande arbetet och till den lokala lägesbilden.

Kommunens ansvar

Bilden visar kommunens ansvar i de olika skedena.

Samverkan

Som i många andra frågor är samverkan med andra en förutsättning för att nå framgång. Ett aktivt deltagande på lokal, regional och nationell nivå ger oss möjlighet att både fånga in information och influenser in i vårt arbete men det ger också en möjlighet att lyfta frågor som behöver hanteras i högre instanser eller gemensamt med andra. Nedan följer några exempel på grupper vi samverkar i.

Lokal samverkan

- Hot- och scenarioanalysgrupp med anledning av flyktingsituationen.
- Kommunkoncernens säkerhetsnätverk.
- Olycks- och brottsförebyggande rådet.
- Samverkan mot grov/organiserad brottslighet.
- Lokal Samverkans Grupp operativa insatser.
- Styrgruppen för barn och unga.
- Samsgruppen för tidig konflikthantering i skolan.
- Krishanteringsråd.
- PSUK gruppen.
- Skolnärvaro.
- Övriga samverkansforum.

Regional samverkan

- Länsstyrelsen.
- ITA - information till allmänheten.
- Området – länsgemensamt risk-och krishanteringsråd med länets kommuner och myndigheter.
- Länsrisk – riskhantering inför evenemang, länets kommuner och myndigheter.
- TIB-möte – lägesbedömning av aktuell risk och hotbild, en gång i veckan.
- Exsam - nätverk för säkerhetssamordnarna och säkerhetscheferna i Kalmar län.

Nationell samverkan

- Nationellt nätverk för kommunalt brottsförebyggande arbete – NKB (en representant från varje län, Västerviks kommuns säkerhetschef deltar).
- Nätverk för organiserad brottslighet – NOB (Västerviks kommuns säkerhetschef deltar).
- Nätverk för kommunalt krisberedskapsarbete – NKK (en representant från varje län, Västerviks kommuns säkerhetschef deltar).

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd

Förhållningssätt, åtgärder och arbetssätt

Detta avsnitt beskriver Västerviks kommuns arbete mot våldsbejakande extremism och terrorism.

Inriktningen är att så långt som möjligt arbeta i redan etablerade nätverk och samverkansforum. Nätverken är idag den naturliga platsen för att fånga upp och sammanställa information för att tidigt upptäcka trender eller behov av individuella- eller gruppinsatser.

Den nationella samordnarens tolv rekommendationer

Den nationella samordnaren har presenterat tolv rekommendationer för det lokala arbetet mot våldsbejakande extremism. Västerviks kommuns arbete mot våldsbejakande extremism och terrorism och denna plan fångar upp dessa tolv rekommendationer.

De tolv rekommendationerna är

1. Kontinuerlig och bred samverkan mellan berörda aktörer är a och o i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism.
2. Samverkan i befintliga strukturer. Framgångsrik lokal samverkan mot våldsbejakande extremism ska bygga på eller införlivas i redan befintliga strukturer, som exempelvis Brottsförebyggande råd (Brå).
3. Nödvändiga samverkansaktörer. Samverkansgruppen bör inkludera skola, socialtjänst, fritidsverksamhet, kommunens säkerhetsfunktion och polis. Landstinget.
4. Utgångspunkt i uppdaterad lokal lägesbild.
5. Tydlig ansvarsfördelning. Det är viktigt att kommunen har en utsedd funktion som ansvarar för arbetet mot våldsbejakande extremism.
6. Anhöriga som centrala aktörer.
7. Glöm inte det civila samhället. Att föra kontinuerlig dialog med det civila samhället om våldsbejakande extremism är viktigt.
8. Involvera även kritiska vänner. Det är viktigt att dialogen med det civila samhället är öppen och tillåter hög takhöjd.
9. Arbeta på flera fronter. Framgångsrik samverkan inkluderar både främjande, förebyggande och motverkande åtgärder mot våldsbejakande extremism.
10. Se individerna, inte enbart de ideologier som dessa förespråkar. ”Samtalsprocessen som skickats ut till socialtjänst, fritidsgårdar och skola”.
11. Beakta genusperspektivets betydelse för insatserna. Den lokala lägesbilden avgör vilka åtgärder kommunen bör vidta i sitt förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism.
12. Följ upp det förebyggande arbetet kontinuerligt.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd

Arbetsätt

Samverkan ska i första hand ske i befintliga nätverk och samverkansforum. Vi har ett aktivt olycks- och brottsförebyggande arbete med representanter från kommun, landsting, polis och politisk ledning. En aktiv samverkan sker i flera nätverk både på lokal och regional nivå där både myndigheter, näringsliv och ideella organisationer deltar

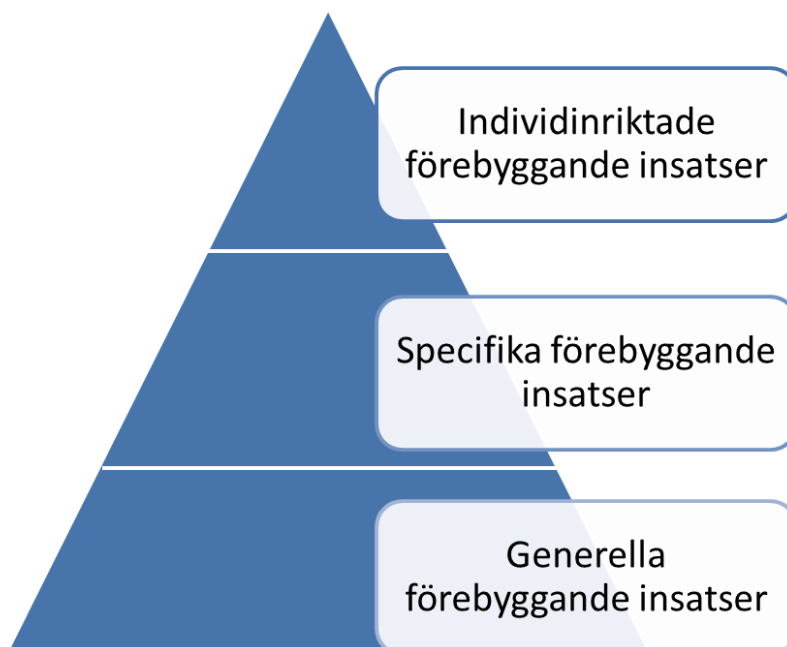
Målet är att ytterligare stärka vår samverkan i befintliga nätverk och att lyfta frågorna om våldsbejakande extremism och terrorism på dagordningen. Detta för att alla ska få en bra omvärldsbild och för att vi tillsammans ska få en gemensam läges- och problembild. Utifrån läge och problem ska vi snabbt kunna sätta in åtgärder om behov föreligger.

Inriktning av det förebyggande arbetet

Att förebygga att en ung människa dras in i våldsbejakande extremism är inget enkelt och snabbt genomfört arbete. Det är ett långsiktigt arbete, präglad av omsorg och empati. Det individuella riskbeteendet kan jämföras med motsvarande för kriminalitet eller missbruk. Det vill säga ett beteende som omedelbart eller på sikt kan medföra skador för en själv eller andra.

Därför är förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism ett av flera perspektiv inom det brottsförebyggande arbete. Och därför kan man använda mycket av den kunskap som finns inom det brottsförebyggande arbetet generellt.

Det förebyggande arbetet kan bedrivas på flera nivåer (se bild).

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd

Generella förebyggande insatser

En bred insats för alla barn och unga i samhället. Det gäller hälsovård, utveckling av social och kognitiv kompetens på förskola, skolans kunskaps- och demokratiuppdrag med flera. Var och en av insatserna har ett mål i sig, men tillsammans utgör de en betydande förebyggande effekt i relation till riskbeteenden.

När man arbetar med alla unga, inte bara specifika riskgrupper, kommer några ur riskgrupperna att fångas upp. Ett brett spektrum av yrkesverksamma inom t ex skola, fritids- och ungdomsverksamhet, förskola, hälsovård och föreningar bedriver ett generellt förebyggande arbete.

Specifika förebyggande insatser

Målinriktade insatser mot specifika problem eller unga i riskgrupper. Insatserna ska vara inriktade på att erbjuda attraktiva alternativ och aktiviteter. Även kritiska aktörer ska involveras i arbetet. Personal från skola, räddningstjänst, socialtjänst, polis, arbete och kompetens, kulturenheten och föreningslivet samverkar kring de inriktade insatserna.

Civilsamhället är en viktig aktör i det förebyggande arbetet. Civilsamhället delges information och vid behov erbjuds stöd och utbildning.

Individeriktade förebyggande insatser

Insatser som riktar sig mot den enskilda individen som har ett riskbeteende. Insatsen går ofta hand i hand med förebyggande insatser mot riskgrupper. Insatsen kan handla om att utreda, anpassa erbjudanden och åtgärder som t ex mentorer, stödpersoner, undervisningsstöd, praktikplats eller arbete. Skolpersonal, fältassistenter, mentorer, polis, personal inom psykiatri och sjukvård med flera är exempel på yrkesgrupper som då ska arbeta med de enskilda individerna.

Oroliga anhöriga eller närstående är viktiga aktörer och ska erbjudas stöd från kommunen eller den aktör som kommunen och den anhöriga tycker är lämplig.

Genusperspektivet har betydelse för insatserna. Den lokala lägesbilden avgör vilka åtgärder kommunen bör vidta i sitt förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism. Vid framtagandet av konkreta åtgärder spelar genusperspektivet en roll. Med detta i åtanke ska åtgärderna också målgruppsanpassas.

Uppföljning

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd har ansvaret för att samordna arbetet och är drivande i flertalet av de nätverk som är grunden i arbete mot våldsbejakande extremism och terrorism. Där sker kontinuerligt en uppföljning av aktuella ärenden.

Flera av våra mål är presenterade i vårt handlingsprogram för trygghet och säkerhet i Västerviks kommun och följs upp genom kommunens säkerhetsnätverk.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd

Stöd och hjälp

Nationell stödtelefon

Stödtelefonen har nummer 020 – 100 200

Den nationella stödtelefonen drivs av Röda korset på uppdrag av Den Nationella Samordnaren mot våldbejakande extremism.

Syftet med stödtelefonen är att stödja de människor som känner oro inför att någon är på väg att dras in våldsbejakande extremism. Det handlar om föräldrar, lärare, fritidspersonal eller annan personal som kommer i kontakt med främst ungdomar som riskerar att radikaliseras och involveras i extremism.

Stödtelefonen är öppen vardagar mellan 09.00-15.00 och övrig tid går det att tala in på en telefonsvarare. De personer som bemannar telefonen har betydande kompetens att tala med, bemöta och råda dem som ringer. Den som vill kan vara anonym.

Material

Det är viktigt att nå så många som möjligt med information om att stödtelefonen finns och vad den är till för. Därför finns ett material framtaget på åtta språk (arabiska, engelska, svenska, kurdiska, serbokroatiska, persiska, somaliska och turkiska). Materialet är dels en broschyr, dels en affisch i A4.

Materialet finns att beställa direkt från Röda korset och kan spridas efter gottfinnande och där det kan göra nytta i kommunen. Det kan handla om vårdcentraler och skolor eller på socialkontor och fritidsgårdar.

Materialet kan beställas (eller laddas ner) via Röda korsets hemsida:

<http://www.redcross.se/teman/nationell-stodtelefon/material/>

Kontaktvägar

Frågor och behova av stöd och hjälp inom Västerviks kommun kring Våldsbejakande extremism och terrorism hanteras inom enheten för räddningstjänst och samhällsskydd.

Säkerhetschef, 0490-25 57 98

Intendent, 0490-25 40 22

RCB/TIB, 0490-25 57 77 (utanför kontorstid)

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd

Symboler

Nedan följer exempel på symboler som används av den Våldsbejakande vänsterextremismen, Våldsbejakande islamism och Våldsbejakande högerextremismen.

Våldsbejakande vänsterextremism

Ovan visas Antifascistisk aktions symbol. Symbolen avbildar två flaggor, en röd och en svart, omgärdade av en svart cirkel.

Ovan visas den Revolutionära frontens symbol. Symbolen avbildar organisationens initialer omgärdade av ett rött kugghjul.

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd

Våldsbejakande islamism

Ovan visas Daeshs vanligast förekommande symbol, tillika flagga. Överst i flaggan finns shahada, den muslimska trosbekännelsen: ”Det finns ingen Gud utom Allah, Mohammed är Guds budbärare”. Cirkeln med texten är en kopia av profeten Mohammeds sigill, med orden ”Gud”, ”Profet” och ”Muhammed”. Flaggens svarta bakgrund symboliserar profeten Mohammeds krigsflagga, som var helt svart.

Daesh har dock inte skapat flaggan och var inte först med att använda den som symbol. Först var al-Qaida i Irak och al-Shabaab i Somalia 2006. Även Boko Haram i Nigeria använder flaggan.

Ovan visas Jabhat al-Nusrahs vanligast förekommande symbol, tillika flagga. Överst i flaggan finns shahada, den muslimska trosbekännelsen: ”Det finns ingen Gud utom Allah, Mohammed är Guds budbärare”. Under shahadan står texten Jabhat al-Nusrah.

Det islamistiska partiet Hizb ut-Tahrir har en liknande flagga med trosbekännelsen i vitt på svart bakgrund, men utan sitt namn under.

Ovan visas Al-Shabaabs symbol. Symbolen visar två AK-47 över en uppslagen Koran mot bakgrunden av Somalias karta. Texten utgörs av en muslimsk shahada, den muslimska trosbekännelsen: ”Det finns ingen Gud utom Allah, Mohammed är Guds budbärare”. Al-Shabaab använder också samma svarta flagga som Daesh.

Våldsbejakande högerextremism

Tyrrunan

Svenska motståndsrörelsens symbol består av en svart Tyr-runa (efter den fornnordiska guden Tyr) mot en grön bakgrund. Runan användes i Nazityskland och ska symbolisera kamp och seger.

Triskele

Triskele, eller Triskelon, kallas en slags trebent svastika. Den har använts av en rad organisationer både i Sverige och andra länder, bland annat det sydafrikanska nazistpartiet AWB, Afrikaaner Weerstandsbeweging. Tidigare i historien har den bland annat varit en symbol för solen.

Livsruna

Livsrunan eller Livets träd (kallas även ibland för älgrunan eller algiz) kommer också från runalfabetet. Den sägs symbolisera en människa som vänder upp händerna, och står för människa och liv. Symbolen användes av Waffen SS i födelseannonser, och om man vänder den upp och ner blir det en dödsruna som var vanlig i dödsannonser. Förekommer bland annat hos Svenska motståndsrörelsen.

Odalruna

Odalrunan är den sista runan i det germanska runalfabetet. Odal är ett ålderdomligt uttryck som betyder någons fulla äganderätt till en jordegendom, och en odalbonde eller en odalman är således en självägande bonde. De tyska nazisterna använde odalrunan som symbol för "blut und boden", det vill säga tron på att jorden har ett besjälat samband med folket som lever där, och den var också symbol för olika nazistiska bondeorganisationer. Odalrunan är i dag en av de allra vanligaste symbolerna i högerextremistiska sammanhang och har använts av en rad olika organisationer.

Varghake

Varghaken eller vargkroken är en gammal heraldisk figur som återfinns i adliga släktvapen och som förekommit i hundratals år i olika sammanhang för att symbolisera kamp. Den förekom hos Waffen SS-divisioner och har i Sverige bland annat förknippats med organisationen Vitt Ariskt Motstånd, VAM, på 1990-talet. Den förekommer också hos den Ukrainska Azov-bataljonen där flera svenskar deltar i striderna.

Solhjulet

Solhjulet, solkorset eller hjulkorset är tre namn på en mycket vanlig symbol med bred användning som förekommer på 3 000 år gamla nordiska hällristningar, och som användes ännu tidigare i medelhavskulturerna. Solhjulet har uppfattats som en samlande nordisk symbol, vilket delvis beror på att den användes av de norska Quislinganhängarna. Det användes också av den tidigare svenska nazistorganisationen Nordiska Rikspartiet.

Mer om symboler

Länken nedan visar ytterligare symboler som används av högerextrema grupperingar.

<http://skola.expo.se/symbollexikon.html>

Bilaga 1 - Tecken vid våldsbejakande extremism

Att en ung person uppvisar ett eller flera av följande tecken behöver inte automatiskt betyda att personen är på väg att radikaliseras eller att det finns en närvaro av våldsbejakande extremism i kommunen. Dock kan detta vara anledning att närmare undersöka situationen i syfte att bättre kunna bedöma om ytterligare insatser är nödvändiga.

- Att många ger uttryck för en känsla av otrygghet.
- Att många känner och visar bristande tillit till varandra och till samhället.
- Att det förekommer våld, skadegörelse eller annan kriminalitet som riktar sig till specifika institutioner eller grupper av människor.
- Att många upplever sig diskriminerade eller orättvist behandlade.
- Att unga signalerar åsikter och budskap genom yttre symboler och märken.
- Att unga ger uttryck för olika konspirationsteorier, synen på andra som fiender, hat mot bestämda grupper.
- Att unga tycker att det är okej med våld i vissa situationer för att protestera mot eller ändra samhället.
- Att unga lägger av med fritidsintressen och lämnar gamla kompisar och gäng för att ge uttryck för något av övriga tecken.
- Att individen läser på hemsidor, böcker eller ser film med våldsbejakande extremistiskt budskap.
- Att individen är inblandad i tydliga händelser eller situationer, som våldsamma sammandrabbningar eller upplopp, möten med extremistiska budskap.
- Att individen börjar omge sig med extremistiska symboler, klär sig enligt en viss grups ”dress code” eller tatuerar sig.
- Att individen är inblandad i kriminalitet eller annan typ av allvarligt riskbeteende.
- Intoleranta åsikter, förkastar demokratiska principer, övertygad om att de egna åsikterna är de enda riktiga, försöker argumentera och överbevisa andra.
- Att ge uttryck för konspirationsteorier, synen på andra som fiender, hat mot bestämda grupper. Det kan vara judar, muslimer, svennar, kapitalister, invandrare, homosexuella med flera.
- Att individen argumenterar för absoluta lösningar, till exempel att en viss grupp ska bort, att samhället ska sprängas.
- Att individen försöker legitimera sina åsikter genom att peka på missförhållanden i samhället eller världen.
- Att individen isolerar sig eller har dåliga relationer till familjen.
- Att individen börjar hänga med nya kompisar och har relationer till personer eller grupper som ger anledning till oro, till exempel med kopplingar till kriminalitet eller våldsbejakande extremism.